

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	1 juli 2025	n.v.t.

Onderwerp

Tegemoetkoming ondernemers Valkenburgse Meer

Advies

1. Beschikbaar te stellen 100.000,- euro om de door de noodverordening van de gemeente Katwijk (die vanwege een calamiteit in het Valkenburgse Meer was ingesteld), gedupeerde ondernemers tegemoet te kunnen komen;
2. Te verlenen het mandaat aan Gedeputeerden Weverling (Water, bodem en klimaatadaptatie) en Koning (Recreatie en sport) om het bedrag van in totaal maximaal 100.000,- euro op basis van redelijkheid toe te kennen als tegemoetkoming aan gedupeerde ondernemers aan het Valkenburgse Meer.
3. Toestemming te verlenen aan de commissaris van de Koning om de ondertekening van de te sluiten stukken op te dragen aan gedeputeerden Weverling en Koning.
4. Vast te stellen de GS-brief aan PS met betrekking tot de tegemoetkoming ondernemers Valkenburgse Meer.
5. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de tegemoetkoming ondernemers Valkenburgse Meer.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

1. GS-brief aan PS - Tegemoetkoming ondernemers Valkenburgse Meer – DOS-2025-0002563
2. Adviesmemo_juridische_mogelijkheden_financiele_bijdragen_d.d_5_juni_2025.pdf.
3. Machtiging cdK ogv art 176_VM
4. Machtiging cdK ogv art 59a_VM

1. Toelichting voor het College

1.1 Achtergrond

Op 1 april 2025 heeft een oeverval plaatsgevonden in het Valkenburgse Meer. Deze oeverval heeft plaatsgevonden op grondeigendom van de provincie en betrof ook deels de waterkering van het Hoogheemraadschap van Rijnland (hierna: HHR). Gedeputeerde Weverling is tijdelijk coördinerend portefeuillehouder. Wat de oorzaak van de oeverval is geweest, is nog niet vastgesteld. Op advies van het HHR is er, na het incident, op last van de (burgemeester van de) gemeente Katwijk een noodverordening afgegeven. Hiermee is het meer tot verboden gebied verklaard. Nader onderzoek diende uit te wijzen of de kades en het meer veilig zijn om op te kunnen recreëren. Inmiddels is er advies gegeven en heeft de burgemeester van de gemeente Katwijk de noodverordening per 24 juni 2025 opgeheven, onder een aantal voorwaarden.

Op dit moment hebben de volgende partijen zich bij de provincie gemeld die stellen nadeel te hebben geleden door de afsluiting van het Valkenburgse Meer ten gevolge van de noodverordening:

- Stichting Stoomtrein Katwijk Leiden (hierna: het Stoomtreinmuseum), exploitant van een stoomtreinmuseum;
- Gearfreak Surfcenter B.V. (hierna: Gearfreak), exploitant van een windsurfschool en -winkel;
- Dhr. P. Hollebeek, exploitant van een ijsverkoopbus h.o.d.n. Pedroijs (hierna: Pedroijs);
- Brasserie Buitenhuis B.V. (hierna: Brasserie Buitenhuis), exploitant van een horecagelegenheid;
- Studentensurfvereniging Plankenkoorts (hierna: Plankenkoorts), een windsurfvereniging.

De bovenstaande partijen hebben zich op verschillende manieren gemeld bij PZH. Van Brasserie Buitenhuis, Gearfreak, Pedroijs en Plankenkoorts zijn verzoeken om nadeelcompensatie ontvangen. Aan deze verzoeken zijn geen bedragen gekoppeld. Brasserie Buitenhuis en Gearfreak worden bijgestaan door hetzelfde advocatenkantoor. Het Stoomtreinmuseum heeft geen officieel verzoek om nadeelcompensatie ingediend. Voor zover ons bekend, hebben sommige partijen zich ook gemeld bij (de burgemeester van) Katwijk. Het HHR heeft gemeld dat zij geen verzoeken om (nadeel)compensatie heeft ontvangen. De ingediende verzoeken om nadeelcompensatie kennen momenteel geen grond om te worden toegekend en worden daarom afgewezen door onze verzekeraar.

2. Voorstel

We willen voorkomen dat door o.a. juridische, financiële, en verzekeringstechnische procedures getroffen ondernemers in de financiële problemen komen. Daarom wordt voorgesteld om de partijen die gedupeerd zijn door de situatie in en rondom het Valkenburgse Meer financieel te ondersteunen (zonder op voorhand al in te gaan op meer formeel-juridische routes zoals verzoeken om nadeelcompensatie of vergoeding van schade). Ter vaststelling wordt voorgelegd om hiervoor in totaal maximaal 100.000,- euro beschikbaar te stellen. Het ambtelijk team zal namens GS met de partijen in gesprek gaan om inzicht te krijgen in het geleden nadeel. Op basis daarvan en op basis van redelijkheid zullen gedeputeerden Weverling en Koning een tegemoetkoming per getroffen vaststellen.

3. Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: maximaal € 100.000,00
Programma	: Ambitie 2 - Bereikbaar Zuid-Holland
Financiële risico's	: zie juridisch kader
Beheersmaatregelen	: n.v.t.

Vanuit Water en Bodem Sturend komen middelen vrij. Deze middelen kunnen worden ingezet ter dekking van de extra kosten die zijn ontstaan als gevolg van de calamiteit bij het Valkenburgse Meer, binnen het domein Uitvoering voor de opdracht Bodem. De aanvullende voor kosten om de door de noodverordening getroffen ondernemers tegemoet te komen zijn niet opgenomen in de vastgestelde opdracht door ODB, daarom zal deze betaling geschieden via voorfinanciering en bij de najaarsnota worden opgevoerd.

4. Juridisch kader

4.1 Bevoegdheid gedeputeerden Weverling en Koning

Er is juridisch geadviseerd om een tweetal machtigingen af te geven. Omdat het mandaat niet de bevoegdheid omvat om besluiten en de te sluiten stukken namens GS te ondertekenen, wordt de CdK gevraagd twee machtigingen af te geven aan gedeputeerden Weverling en Koning. De eerste machtiging is op grond van artikel 59a van de Provinciewet en betreft de bevoegdheid om stukken die namens GS uitgaan te ondertekenen. De andere machtiging is op grond van artikel 176 van de Provinciewet en betreft de bevoegdheid om de provincie in en buiten rechte te vertegenwoordigen.

Met de machtiging op grond van artikel 59a van de Provinciewet wordt de gedeputeerden Weverling en Koning toegestaan om brieven richting een ondernemer betreffende de nog nader te bepalen bijdrage te ondertekenen met Stichting Stoomtrein Katwijk Leiden, Gearfreak Surfcenter B.V., Pedroijs, Brasserie Buitenhuis B.V. en Studentensurfvereniging Plankenkoorts om de te sluiten stukken te ondertekenen.

Het is mogelijk dat met de gedupeerden te sluiten worden aangegaan betreffende de provinciale bijdrage. Omdat de provincie als rechtspersoon de te sluiten stukken aangaat, is de CdK op grond van artikel 176 van de Provinciewet bevoegd de provincie bij het aangaan van de te sluiten te vertegenwoordigen. Vanuit deze bevoegdheid wordt de CdK gevraagd een volmacht te verlenen aan gedeputeerden Weverling en Koning om deze te sluiten stukken namens de provincie te ondertekenen.

4.2 Onderbreken juridische grondslag voor financiële ondersteuning

Verschillende juridische grondslagen voor het uitkeren van de 100.000,- euro aan financiële ondersteuning zijn onderzocht. Deze grondslagen worden hierna afzonderlijk uitgewerkt.

4.2.1 Subsidie

Kenmerk van subsidie is dat tegen subsidie een bepaalde activiteit of een kostenpost staat. Daarvan is geen sprake. Partijen stellen financieel last te hebben van de situatie aan het Valkenburgse Meer, maar dat is geen subsidiabele activiteit of kostenpost.

4.2.2 Schadevergoeding wegens onrechtmatige daad

Voor de bekende partijen is er momenteel geen grondslag op basis van onrechtmatige daad en aldus schadevergoeding. Onderzocht wordt wat de toedracht is van de oeverval en of de geleden of te lijden schade, wat overigens nog kenbaar moet worden gemaakt door partijen, toe te rekenen is aan die oeverval. Zover is men nog niet, zodat er nog niet gesproken kan worden van onrechtmatige daad, aansprakelijkheid en schadevergoeding in die zin.

4.2.3 Nadeelcompensatie (*schadevergoeding wegens rechtmatige overheidsdaad*)

Zoals hierboven reeds aangegeven, hebben Brasserie Buitenhuis, Gearfreak, Pedroijs en Plankenkoorts verzoeken om nadeelcompensatie ingediend. Er is onderzocht of het mogelijk is om deze partijen te compenseren op basis van nadeelcompensatie. Dat lijkt niet het geval te zijn om twee redenen. Ten eerste vergt de grondslag voor nadeelcompensatie op grond van artikel 26 van de Ontgrondingenwet dat een zienswijze door de verzoeker is ingediend tegen de Ontgrondingsvergunning (2007). Voor zover bekend hebben deze partijen dat niet gedaan. Ten tweede, zelfs als deze verzoeken toch in behandeling worden genomen, dan lopen de verzoeken aan tegen het vereisten van een causaal verband tussen de rechtmatige overheidsdaad (in casu de Ontgrondingsvergunning) en het nadeel. De reden daarvoor is dat de afsluiting van het Valkenburgse Meer het gevolg is van de noodverordening en niet de Ontgrondingsvergunning.

4.2.4 Uitkering in het kader van nakoming van een toezegging (*vertrouwensbeginsel*)

Sinds enkele jaren is er een ontwikkeling gaande ten aanzien van de reikwijdte van het vertrouwensbeginsel. Dit houdt in dat een burger sneller mag aannemen dat een bestuurder of ambtenaar bij een toezegging of bepaalde verklaring het standpunt vertegenwoordigt namens het bevoegd gezag waartoe de bestuurder of ambtenaar behoort. In jurisprudentie zijn nodige nuances uitgewerkt, zoals de mate van concreetheid, de kennis van de betrokkene tot wie de toezegging en/of verklaring is gedaan en de wenselijkheid van het nakomen van die toezegging en/of verklaring.

Gedeputeerde Weverling heeft namens het college heeft aangegeven dat onderzocht wordt of er ruimte is voor een ondersteuning voor partijen actief om en rond het Valkenburgse Meer. Dit kan worden opgevat als een toezegging. Het ontbreekt echter aan voldoende concreetheid, zoals de voorwaarden waaronder een partij in aanmerking komt voor een ondersteuning, om welk bedrag het gaat en welke vereisten er nodig zijn om in aanmerking te komen. Hierdoor is het in principe onrechtmatig, maar er kan wel invulling worden gegeven aan deze toezegging. Anticiperend op een eventueel beroep op het vertrouwensbeginsel kan dit wel als motivering worden meegegeven. Dat maakt deze route in principe onrechtmatig, doch kan wel invulling gegeven worden aan deze toezegging. Daarbij zij opgemerkt dat het niet per definitie rechtmatig wordt, want er is geen grondslag, doch kan wel anticiperend. Ook dient bij een invulling rekening te worden gehouden met mogelijke precedentwerking/toepassing van het gelijkheidsbeginsel.

Voorts dient rekening gehouden te worden met het feit dat deze ondersteuning een beroep op onrechtmatige daad en/of een succesvol beroep op nadeelcompensatie – mocht die zich ooit in de toekomst voordoen hier – onverlet laat. Een partij die een ondersteuning ontvangt, kan hierdoor ook nog eens een schadevergoeding en/of een bedrag aan nadeelcompensatie ontvangen.

4.2.5 Conclusie juridische grondslag voor financiële ondersteuning en risico's

Er is momenteel geen juridische grondslag voor financiële ondersteuning, wat het besluit daarmee onrechtmatig maakt. Het maatschappelijk belang weegt in deze uitzonderlijke situatie echter zwaarder.

De risico's van het onrechtmatig uitkeren van publieke gelden zijn lastig op voorhand met precisie te overzien. Hierna volgt een aantal risico's die wel worden voorzien en weloverwogen worden aanvaard:

- **Precedentwerking.** Als GS ondernemers financieel ondersteunt vanwege gestelde omzetsderving naar aanleiding van de oeverval in het Valkenburgse Meer, dan zouden derden in dit geval of in andere gevallen ook een beroep kunnen gaan doen op GS om financiële ondersteuning. Aangezien er geen juridische aanknopingspunten zijn om dit geval van andere te onderscheiden, kan niet worden overzien of derden met een geslaagd beroep op het gelijkheidsbeginsel ook financiële ondersteuning van GS kunnen verzoeken/afdwingen.
- **Financiële verantwoording.** Als GS publieke gelden uitkeert zonder juridische grondslag, dan zou dit bij de financiële audit naar voren kunnen komen.
- **Afwijzing dekking door verzekeraar.** Het financieel ondersteunen van de ondernemers zou kunnen worden geïnterpreteerd als een erkenning van privaatrechtelijke aansprakelijkheid vanwege een onrechtmatige daad zijdens de provincie in verband met de oeverval in het Valkenburgse Meer. Dit zou in het uiterste geval ertoe kunnen leiden dat de verzekeraar de dekking van privaatrechtelijke aansprakelijkheid weigert, in geval de verzekeraar van oordeel is dat zij in haar belangen is geschaad.

Er is geen extensief onderzoek gedaan naar de mogelijke toepasselijkheid en de mogelijke gevolgen van regels inzake staatssteun en schenkbelasting.

5. Voorafgaande besluitvorming

Niet van toepassing.

6. Proces

Met dit GS-voorstel wordt GS verzocht om in te stemmen met een tegemoetkoming voor de gedupeerde partijen.

Ambtelijk zal namens GS met de bekende partijen in gesprek worden gaan om inzicht te krijgen in het geleden nadeel. Dit wordt direct na besluitvorming opgestart. Op basis van dat inzicht zullen de betreffende partijen uit de beschikbare 100.000,- euro een tegemoetkoming op basis van redelijkheid ontvangen wanneer gedeputeerden Weverling en Koning daartoe besluiten.

7. Participatie en rolneming

Er is geen sprake van een participatietraject.

8. Communicatiestrategie

Er wordt een publiekssamenvatting opgesteld.